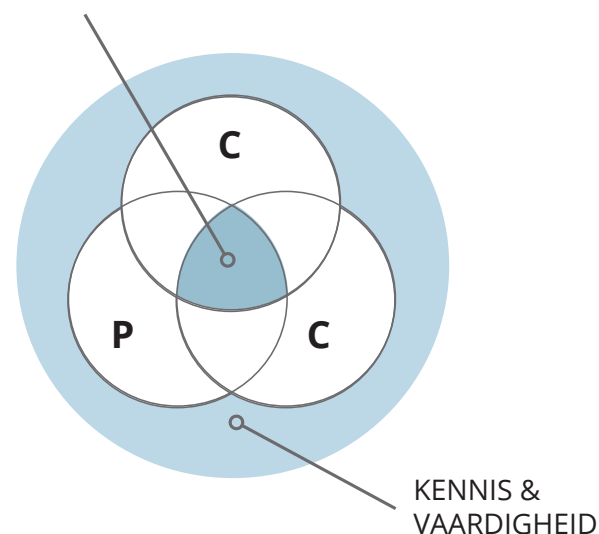

“Hoe maak je individuele leerroutes zichtbaar?”

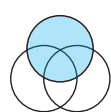
Voor het ontwikkelen van individuele leerroutes is een gezamenlijke aanpak nodig. Hoe ziet gepersonaliseerd leren eruit bij jou op school en wat betekent dit voor de leerling? In het Leerlab Verbinding curriculum, content en platform zijn de scholen aan de slag gegaan met het in beeld brengen van de stappen die scholen zetten om individuele leerroutes te ontwikkelen en aan te bieden. Hiervoor zijn drie elementen uitgewerkt: het ontwikkelen van het curriculum, het zoeken van bijbehorende content en het platform om het leermateriaal in aan te bieden aan de leerlingen.

Het stappenplan brengt in beeld welke stappen je kunt doorlopen in elk van de drie elementen. Er is geen vaste volgorde van de elementen; de ontwikkeling van de pijlers loopt parallel en de stappen worden telkens op elkaar afgestemd. Daar waar de cirkels elkaar overlappen is afstemming nodig tussen de actoren: leerlingen, docenten, schoolleiding en de leveranciers van leermaterialen. Samen maak je afspraken over de ontwikkeling en het gebruik van leerdoelen, leermaterialen en het platform. Heb jij het gesprek met collega's en schoolleiding hierover al gevoerd? Gebruik het stappenplan bij het ontwikkelen en aanbieden van individuele leerroutes bij jou op school en vergroot de benodigde kennis & vaardigheden.

LEERRUTES

“Elk vak heeft zijn eigen opbouw, dat vraagt om een eigen aanpak.”

CURRICULUM

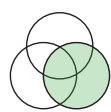
AANDACHTSPUNTEN

- ➊ **Stap 1: Ontwikkel je curriculumbewustzijn**
 - Maak jezelf vertrouwd met kerndoelen en eindtermen
 - Onderzoek beschikbare leerdoelen:
 - [Onderwijs Begrippen Kader](#)
 - [Europees Referentie Kader](#)
 - [SLO Leerplan in beeld \(leerdoelenkaart\)](#)
 - Leerdoelen in de methode
 - Schooleigen leerdoelen
- ➋ **Stap 2: Ontwerp de leerlijn**
 - Maak keuzes uit de bestaande leerdoelen
 - Formuleer de te behalen leerdoelen
 - Werk de leerdoelen uit in doorlopende leerlijnen
 - Gebruik de leerlijn als leidraad in de vaksectie
- ➌ **Stap 3: Ontwikkel de leerlijn**
 - Voeg vakoverstijgende leerdoelen en vaardigheden toe
 - Voeg o.a. 21e eeuwse vaardigheden toe

TIPS

- Wees niet bang om leerdoelen te schrappen als ze niet passen bij kerndoelen en eindtermen
- Begin klein: met één vak, niveau of leerjaar. Breid dit later uit.
- Formuleer de leerdoelen in begrijpelijk taal voor de leerlingen
- Bepaal in de vaksectie het detailniveau van de tussendoelen
- Metadatering maakt delen tussen vaksecties mogelijk
- Zet voor vakoverstijgende leerdoelen en vaardigheden een vakoverstijgende werkgroep of coördinator in

“Een leerling bekijkt een filmpje met extra uitleg, dan kunnen zijn klasgenoten verder.”

CONTENT

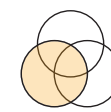
AANDACHTSPUNTEN

- ➊ **Stap 1: Stel leerroutes samen**
 - Differentieer op:
 - niveau
 - tempo
 - interesse
 - leerstijl
 - leerlingtype (bijvoorbeeld docentgestuurd/zelfstandig/zelforganiserend)
- ➋ **Stap 2: Oriënteer je op leermaterialen**
 - Open source (digitaal)
 - Educatieve uitgevers (folio of digitaal)
 - Maatschappelijke en culturele instellingen
 - Zelfontwikkelde materialen
- ➌ **Stap 3: Bepaal de content**
 - Kies content (leermateriaal en opdrachten) voor de leerroutes
 - Koppel de content aan de leerdoelen die je eerder hebt bepaald
 - Maak keuzes in wat je wilt behouden, schrappen of toevoegen op basis van de kerndoelen en eindtermen

TIPS

- Deel ideeën en resultaten: er is meer in huis dan je denkt
- Bepaal per periode en per vak welke leerroute een leerling volgt, zodat deze altijd aansluit bij zijn behoefte
- Gebruik, evalueer en stel de leerroutes en de bijbehorende content bij
- Laat leerlingen leerroutes en leermateriaal beoordelen en aanvullen
- Voeg vakoverstijgende opdrachten en complexe leeractiviteiten toe
- Stel criteria op voor de beoordeling van opdrachten en werk deze uit in rubrics

“Wacht niet tot dat de elo perfect is, maar begin!”

PLATFORM

AANDACHTSPUNTEN

- ➊ **Stap 1: Beschrijf hoe een platform er voor jouw school uit zou moeten zien**

Denk hierbij aan:

 - Opnemen van leerdoelen
 - inzichtelijk voor leerlingen
 - inzichtelijk voor docenten
 - studiewijzer
 - metadatering
 - Learning analytics
 - volgen en beoordelen van leerlingen
 - adaptiviteit
 - Mogelijkheden voor aansluiten en/of inlezen digitale tools
 - Opnemen van rubrics
 - Scores op rubrics
 - Mogelijkheden om leerlingen te volgen
- ➋ **Stap 2: Oriënteer je op digitale tools waarmee je:**
 - leermaterialen kunt arrangeren
 - plannen en samenwerken tussen leerlingen kunt bevorderen
 - digitaal kunt toetsen
- ➌ **Stap 3: Kies en gebruik**
 - Integreer je onderwijs in de elektronische leeromgeving (elo)
 - Probeer digitale tools uit in pilots
 - Evalueer het gebruik

TIPS

- Zorg voor een nauwe samenwerking met de leveranciers van leermaterialen. Durf te vragen om bijvoorbeeld leerdoelen en metadata bij leermateriaal! Ga het gesprek met ze aan.
- Wissel ervaringen uit met andere gebruikers. Organiseer gebruikersbijeenkomsten.
- Neem verantwoordelijkheid voor de privacy van leerlingen, docenten en de school o.b.v. [de Privacyrichtlijnen](#)
- Draag bij aan experimenten om nieuwe functionaliteiten te ontwikkelen en te testen

“Eindelijk kan ik doen wat ik wil.”

“Schrappen is echt niet gemakkelijk, maar kan wel!”

“Durf te vragen!”